

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Krzysztof Kwiatkowski

LLO.410.001.08.2016
P/16/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2015 r. w części 04 – Sąd Najwyższy.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi.
Kontrolerzy	Andrzej Pietrzyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97996 z dnia 3 marca 2016 r. Marianna Rejnus-Salek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97994 z dnia 1 marca 2016 r. Emilia Wyciszkiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97989 z dnia 12 lutego 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-6)
Jednostka kontrolowana	Sąd Najwyższy, zwany dalej „Sądem” lub „SN”, Plac Krasińskich 2/4/6, 90-951 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Gersdorf, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego. (dowód: akta kontroli str. 7-8)

II. Wprowadzenie

Celem kontroli była ocena wykonania przez Sąd budżetu państwa w 2015 roku w części 04 – Sąd Najwyższy.

W ramach budżetu Sądu finansowano nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania oraz inne czynności określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i ustawach.

Kontrola obejmowała:

- wykonanie dochodów budżetowych,
- wykonanie wydatków budżetu państwa, w tym efekty uzyskane w wyniku realizacji wydatków,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2015 oraz sprawozdań za IV kwartał 2015 roku w zakresie operacji finansowych,
- realizację wniosków pokontrolnych, sformułowanych po poprzedniej kontroli budżetowej.

W 2015 r. dochody zrealizowane przez Sąd wyniosły 596,9 tys. zł. Wykonane wydatki wyniosły 91.800,1 tys. zł. W SN nie realizowano projektów finansowanych z udziałem budżetu środków europejskich.

III. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena i jej uzasadnienie	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie ¹ wykonanie budżetu państwa w części 04 – Sąd Najwyższy. Badanie próby dochodów budżetowych stanowiących 89,8% uzyskanych dochodów wykazało, iż zostały one zrealizowane prawidłowo, a działania podejmowane celem odzyskania zaległości były adekwatne. W wyniku kontroli 13,5% zrealizowanych wydatków budżetowych Sądu stwierdzono, że zostały one poniesione w sposób celowy i gospodarny, z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi. Roczne sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania za IV kwartał 2015 r. w zakresie operacji finansowych, z wyjątkiem sprawozdania Rb-N, sporządzone zostały rzetelnie i terminowo, na podstawie
--------------------------	--

¹ W kontroli wykonania budżetu państwa za 2015 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje trzystopniową skalę ocen: pozytywna, opisowa, negatywna.

danych wynikających z ksiąg rachunkowych. W przyjętej koncepcji kontroli zarządczej ustanowiono mechanizmy zapobiegające znaczącym ryzykom, zidentyfikowanym w obszarze prowadzenia ksiąg i sporządzania sprawozdań. Mechanizmy te jednak nie zdołały zapobiec nieprawidłowości, polegającej na niewłaściwym sporządzeniu sprawozdania Rb-N, w którym omyłkowo ujęto należności sporne. Sprawozdanie to skorygowano w trakcie kontroli NIK. Prawdłowo został zrealizowany wniosek pokontrolny NIK z 2015 r. o zlecenie usług introligatorskich na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych.

IV. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe.

Opis stanu
faktycznego

W 2015 r. zrealizowane dochody budżetowe w części 04 wyniosły 596,9 tys. zł, co stanowiło 145,6% kwoty planowanej² (410 tys. zł) oraz 63,2% dochodów wykonanych w 2014 r. (945,1 tys. zł). Główną pozycję dochodów stanowiły wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielanych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych (453,5 tys. zł, tj. 76% dochodów) oraz wpływy z różnych dochodów (109,8 tys. zł, tj. 18,4% dochodów). Wyższe wykonanie dochodów w stosunku do planu wynikało m.in. z przedterminowej spłaty pożyczki (113,6 tys. zł) oraz uzyskania odszkodowania za uszkodzony samochód służbowy (26 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 9, 11-15, 18-33, 423-430)

Szczegółowe badanie dochodów budżetowych w kwocie 536,1 tys. zł³ (89,8% wykonania w 2015 r.) wykazało, iż zostały one prawidłowo ujęte w księgach rachunkowych Sądu. Stosownie do postanowień art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴, należności uprzednio zaewidencjonowane na koncie 226 Długoterminowe należności budżetowe, przeksięgowano na konto 221 Należności z tytułu dochodów budżetowych w wysokości rat należnych na 2015 r. Skontrolowane należności ustalane były w kwotach wynikających z zawartych umów i innych dokumentów określających ich wysokość.

(dowód: akta kontroli str. 16-33, 149-163, 438, 443)

Na koniec 2015 r. należności pozostałe do zapłaty z tytułu dochodów budżetowych wynosiły 9,5 tys. zł, w tym kwota 4,9 tys. zł stanowiła zaległość i dotyczyła opłat sądowych. W porównaniu do roku poprzedniego należności ogółem i zaległości uległy nieznacznym zmianom - w 2015 r. należności ogółem były wyższe o 0,3 tys. zł (o 3,2%), a zaległości niższe o 0,5 tys. zł (10,2%).

(dowód: akta kontroli str. 10-15, 323-345, 365)

Należności przeterminowane z tytułu rozliczeń z dostawcami towarów i usług, dotyczące zwrotu części kosztów przygotowania postępowań o zamówienie publiczne oraz usług telekomunikacyjnych, wynosiły na koniec 2015 r. 2,5 tys. zł, z tego 0,3 tys. zł zostało wpłacone w styczniu 2016 r. Pozostała kwota (2,2 tys. zł) była dochodzona na drodze postępowania sądowego⁵. Na podstawie próby 16 największych kwotowo zaległości o łącznej wartości 6,7 tys. zł stwierdzono, że w SN terminowo wystawiano wezwania do zapłaty oraz podejmowano działania zmierzające do wyegzekwowania należnych kwot w drodze egzekucji, co nie było jednak w pełni skuteczne.

(dowód: akta kontroli str. 198-199, 285-345, 365)

² Według ustawy budżetowej z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 153), dalej „ustawa budżetowa”.

³ Doboru próby wydatków do badania dokonano metodą MUS – (Monetary Unit Sampling) próbkowanie według jednostek pieniężnych, z wykorzystaniem „Pomocnika kontrolera wersja 5.5”, uwzględniając wyniki przeprowadzonej oceny ryzyka wystąpienia nieprawidłowości i przyjmując następujące parametry: ryzyko statystyczne (RS) 50%, próg istotności (TB) 2%, błąd badania, czyli próg istotności wykonawczej e=0,75 TB.

⁴ Dz. U. z 2013 r. ze zm., dalej „ustawa o rachunkowości”.

⁵ Według stanu na dzień zakończenia niniejszej kontroli sprawa była w toku.

Ustalono
nieprawidłowości
i uwagi

W 2015 r. udzielono ulg w spłacie zobowiązań w formie umorzenia należności dotyczących kosztów sądowych o łącznej wartości 0,7 tys. zł. Umorzeń dokonano zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶ oraz w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy⁷. W okresie objętym kontrolą nie doszło do przedawnienia należności.

(dowód: akta kontroli str. 198-199, 346-366)

W działalności Sądu w zakresie realizacji dochodów budżetu państwa nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wniesiono uwag.

2. Wydatki budżetowe.

2.1. Wydatki budżetu państwa.

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na 2015 r. wydatki budżetu państwa w części 04 zaplanowano w kwocie 97.009 tys. zł. W dniu 9 października 2015 r. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wprowadził blokadę wydatków w rozdziale 75312 (*Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne*) w kwocie 2.050 tys. zł⁸, co miało związek z niższą od planowanej liczbą osób uprawnionych do świadczeń⁹. Ustawą z dnia 16 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy budżetowej na 2015 r.¹⁰ wydatki budżetowe Sądu zostały zmniejszone do 94.959 tys. zł, o kwotę objętą blokadą wydatków. Zrealizowane wydatki w wysokości 91.800,1 tys. zł stanowiły 96,7% planu po zmianach (94.959 tys. zł) i były o 3,1 tys. zł wyższe od wydatków poniesionych w roku 2014 (91.797 tys. zł). Wydatki wykonano w dwóch działach klasyfikacji budżetowej:

- w dziale 751 *Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa*, w rozdziale 75102 *Naczelne organy sądownictwa* - w kwocie 73.325,4 tys. zł, tj. 79,9 % wydatków ogółem;
- w dziale 753 *Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne*, rozdziale 75312 *Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne* - w wysokości 18.474,7 tys. zł, tj. 20,1% wydatków ogółem.

(dowód: akta kontroli str. 34-46)

Struktura wydatków według grup ekonomicznych¹¹ w 2015 r. nie uległa istotnej zmianie w porównaniu do poprzedniego roku budżetowego. Główną pozycję wydatków stanowiły wydatki bieżące, w tym wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Najniższe wykonanie dotyczyło wydatków majątkowych.

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano 18.666,3 tys. zł (98,3% planu po zmianach, 20,3% wydatków ogółem), tj. kwotę porównywalną z rokiem poprzednim (18.540,9 tys. zł). Środki te przeznaczono głównie na wypłatę uposażeń dla sędziów w stanie spoczynku i uposażeń rodzinnych wraz z dodatkami (18.474,7 tys. zł), wypłaty ekwiwalentów z tytułu używania własnej odzieży i obuwia roboczego, zwrot pracownikom kosztów zakupu okularów korekcyjnych, wypłatę odpraw pośmiertnych (97,6 tys. zł) oraz wypłatę stypendiów dla trzech doktorantów (93,1 tys. zł). W trakcie roku budżetowego plan wydatków w tej grupie ekonomicznej zmniejszono o 2.444 tys. zł (12,9%), z tego kwota 2.050 tys. zł objęta została blokadą wydatków. Niepełne wykonanie planu wydatków na świadczenia wynikało m.in. z niepodjęcia przez sędziów decyzji o przejściu w stan spoczynku. Istotnie niższe wykonanie wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm., dalej „ustawa o finansach publicznych”.

⁷ Dz.U. 1997 nr 90, poz. 557.

⁸ Stosownie do postanowień art. 177 ust. 4 ustawy o finansach publicznych o blokowaniu środków finansowych niezwłocznie poinformowano Ministra Finansów.

⁹ Przewidywany stan uposażonych na koniec roku zakładał 112 osób wobec planowanych 125 osób.

¹⁰ Dz. U. z 2015 r., poz. 2195.

¹¹ Wydatki według grup ekonomicznych wymienionych w art. 124 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

w porównaniu do planu (54,2%¹²) wynikało m.in. z mniejszej niż zakładano ilości wystąpień dotyczących zużycia odzieży i zwrotu kosztów zakupu okularów.

(dowód: akta kontroli str. 34-37, 41-43, 47-65, 423-430, 438-442)

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 69.749,4 tys. zł (96,2% planu po zmianach, 76% wydatków ogółem) i były wyższe od wydatków bieżących poniesionych w roku 2014 (68.933,8 tys. zł). Ze środków tych sfinansowano głównie wynagrodzenia wraz z pochodnymi (53.051,3 tys. zł) oraz zakup usług pozostałych, materiałów i wyposażenia (9.909,9 tys. zł). Na ograniczenie wydatków wpłynęły m.in. długotrwałe zwolnienia lekarskie pracowników i niższe zapotrzebowanie na wydatki związane z działalnością Trybunału Stanu. W trakcie roku budżetowego plan wydatków w tej grupie ekonomicznej został zwiększony wynikowo o 21 tys. zł¹³, a najwyższe zwiększenia dotyczyły funduszu nagród (1.922 tys. zł), zakupu materiałów i wyposażenia (477 tys. zł) oraz zakupu usług remontowych (340 tys. zł). Zmian tych dokonano m.in. celem dodatkowego zasilenia funduszu nagród, wymiany wyeksploatowanego wyposażenia, zakupu elementów systemów telewizji przemysłowej i energooszczędnego oświetlenia do sal rozpraw oraz przeprowadzenia remontu lokalu służbowego i naprawy zjazdu do garażu. Możliwość realizacji wymienionych wydatków pojawiła się w trakcie roku budżetowego i wynikała z oszczędności powstałych z niepełnego wykorzystania etatów, uzyskania niższych od pierwotnie zakładanych cen na realizację planowanych zadań oraz z przyczyn, których nie można było wcześniej przewidzieć, np. skrócenie wizyty delegacji Tajlandii, odwołanie delegacji z Gruzji i brak posiedzeń Trybunału Stanu. Natomiast największe kwotowo zmniejszenia planu dotyczyły wynagrodzeń osobowych sędziów (1.991 tys. zł), podróży służbowych krajowych (242,0 tys. zł), zakupu usług pozostałych (185 tys. zł) i składek na ubezpieczenia społeczne (133 tys. zł). Zmiany te wynikały m.in. z mniejszych wydatków poniesionych na wynagrodzenia sędziów w związku z niepełnym wykorzystaniem etatów, nabyciem legitymacji PKP uprawniających sędziów do 50% ulgi na przejazdy kolejowe i brakiem posiedzeń Trybunału Stanu oraz absencji pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 34-65, 423-433, 439-442)

Wydatki majątkowe wyniosły 3.384,4 tys. zł (98,2% planu, 3,7% wydatków ogółem) i były niższe o 937,9 tys. zł od wydatków majątkowych poniesionych w roku 2014. Na zakupy inwestycyjne wydatkowano kwotę 3.236,8 tys. zł, którą przeznaczono głównie na zakup sprzętu i oprogramowania informatycznego (2.221,6 tys. zł), lokali służbowych (767,5 tys. zł) i samochodu (134,9 tys. zł). Środki zaplanowane na zadania inwestycyjne przeznaczono na prace modernizacyjne w budynku SN (147,6 tys. zł).

W 2015 r. nie zrealizowano planowanych na początku roku budżetowego zakupów lokalu i samochodu służbowego. Powodem rezygnacji z zakupów było wycofanie wniosków przez sędziów na użyczenie lokali (w związku ze zmianą regulaminu¹⁴) oraz przeprowadzenie ponownej analizy taboru samochodowego, wskazującej, że użytkowany samochód nie spełnił wymogów umożliwiających jego wymianę.

(dowód: akta kontroli str. 34-37, 41-42, 47-105, 434-437, 439-442)

¹² Z planowanej kwoty 180 tys. zł wydatkowano 97,6 tys. zł.

¹³ Dokonano zwiększenia planu finansowego o kwotę 2.896 tys. zł i zmniejszenia o kwotę 2.875 tys. zł

¹⁴ W dniu 13 stycznia 2015 r. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zmienił zarządzenie z dnia 22 grudnia 2014 r. w sprawie „Regulaminu użyczenia lokali mieszkalnych i miejsc postojowych sędziom Sądu Najwyższego nie zamieszkującym w Warszawie”, zmieniono zasady dotyczące wygaśnięcia umowy użyczenia lokalu służbowego i miejsca postojowego sędziom SN. Przed wprowadzeniem zmian, umowa wygasła z chwilą ustania stosunku służbowego sędziego, a po zmianach z chwilą wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego SN w stanie czynnym albo z chwilą przejścia bądź przeniesienia sędziego w stan spoczynku.

W 2015 r. w SN uregulowano odsetki w kwocie 121 zł. Konieczność zapłaty odsetek wynikała z korekty podatku od nieruchomości za lata 2010 – 2014, dokonanej w związku z weryfikacją sposobu wykazywania w deklaracjach podatkowych powierzchni lokali i miejsc przeznaczonych do parkowania, będących w trwałym zarządzie SN. W deklaracjach za lata 2010 – 2014 ujęto powierzchnie nieruchomości z zaokrągleniem do pełnego metra kwadratowego, natomiast w korektach uwzględniono powierzchnie bez stosowania zaokrągleń.

(dowód: akta kontroli str. 34-37, 41-42, 47-65, 106-124)

Przeciętne zatrudnienie¹⁵ w 2015 r. w części 04 w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło 359 pracowników i było niższe o cztery osoby¹⁶ w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2014 r. Zmniejszenie zatrudnienia wynikało z długotrwałej absencji pracowników. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 11,4 tys. zł i było wyższe o 0,3 tys. zł w porównaniu do 2014 r. W grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń utrzymywało się na tym samym poziomie (7,0 tys. zł), w grupie sędziów wzrosło o 0,7 tys. zł (z 24 tys. zł do 24,7 tys. zł) i w grupie asystentów sędziów wzrosło o 0,2 tys. zł (z 8 tys. zł do 8,2 tys. zł). Wzrost wynagrodzeń wynikał z waloryzacji wynagrodzeń sędziów i pracowników Biura Studiów i Analiz, dokonanej zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej¹⁷.

Zrealizowane w 2015 r. wydatki na wynagrodzenia¹⁸ (wraz z pochodnymi) w kwocie 53.051,3 tys. zł stanowiły 98,8% wydatków przewidzianych na ten cel w planie po zmianach (53.692 tys. zł) i były wyższe o 1% w porównaniu do roku poprzedniego (52.487,6 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 125-132)

W 2015 r. wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (§4170) zrealizowano w wysokości 293,5 tys. zł, co stanowiło 83,6% planu po zmianach (351 tys. zł) i 72,6% wydatków wykonanych w 2014 r. (313,3 tys. zł). Zgodnie z postanowieniem art. 22 ust. 2 ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, środki te przeznaczono na wynagrodzenia wypłacane na podstawie umów zleceń zawartych z osobami fizycznymi (272,1 tys. zł) oraz na wynagrodzenia dla tłumaczy przysięgłych wykonujących prace na polecenie Sądu (22,4 tys. zł)¹⁹. Zmiany w planie wydatków na wynagrodzenia bezosobowe (zmniejszenie o 53 tys. zł) wynikały z braku posiedzeń w pierwszym półroczu 2015 r. Trybunału Stanu²⁰ i odwołania delegacji Sądu Najwyższego Gruzji.

(dowód: akta kontroli str. 47-65, 125-135, 421-422)

Na koniec 2015 r. zobowiązania ogółem wynosiły 4.666,2 tys. zł i dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (3.614,2 tys. zł, 77,5%), zakupu usług (717,7 tys. zł, 15,4%) i zakupu energii (266,3 tys. zł, 5,7%). Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

(dowód: akta kontroli str. 41-42)

Kontrolą objęto pięć ostatnich zmian w planie wydatków na łączną kwotę 2.131 tys. zł, dotyczących głównie przesunięć kwot w ramach wydatków bieżących i majątkowych, dokonanych przez Pierwszego Prezesa Sądu na podstawie art. 171 ustawy o finansach publicznych oraz art. 6 § 2 ustawy z dnia 23 listopada

¹⁵ Według Rb-70.

¹⁶ Po dwa w grupie asystentów sędziów i w grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

¹⁷ Dz. U. z 2014 r., poz. 1877 ze zm., zwanej dalej „ustawą o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej”.

¹⁸ Według sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

¹⁹ W 2015 r. w Sądzie nie zawierano umów cywilnoprawnych z Agencją Pracy Tymczasowej.

²⁰ Nie zawarto umów na sporządzenie stenogramów z posiedzeń i rozpraw sądowych oraz umów z biegłymi.

2002 r. o Sądzie Najwyższym²¹. Wszystkie analizowane zmiany były celowe i wynikały z bieżących potrzeb, związanych z funkcjonowaniem Sądu²².

(dowód: akta kontroli str. 73-82, 136-140)

Szczegółowe badanie wydatków pozapłacowych w kwocie 9.263,4 tys. zł²³ (10,1% wykonania w 2015 r.) wykazało, iż zrealizowano je na podstawie planu finansowego, gospodarnie i celowo, w oparciu o umowy lub zlecenia. Zakupione środki trwale bezzwłocznie przekazano do użytkowania i właściwie sklasyfikowano. Wydatki na kwotę 7.692,5 tys. zł poprzedzone były stosowną procedurą, przewidzianą w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁴. Do zakupów na kwotę 1.570,9 tys. zł przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych nie miały zastosowania, z uwagi na wystąpienie przesłanek określonych w art. 4 tej ustawy. Kontrola dowodów księgowych, stanowiących podstawę zapłaty zobowiązań oraz odpowiednich wyciągów bankowych, nie wykazała przypadków nieterminowej zapłaty.

(dowód: akta kontroli str. 41-42, 141-148, 438, 443)

Szczegółową kontrolą objęto trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego²⁵, przeprowadzone w 2015 r. w trybie przetargu nieograniczonego (na dostawę ośmiu serwerów modułowych i renowację mebli) oraz zapytania o cenę (na dostawę materiałów eksploatacyjnych do drukarek i komputerów), o łącznej wartości 1.158,5 tys. zł. Zamówienia zrealizowano na podstawie procedur określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych i rzetelnie udokumentowano.

(dowód: akta kontroli str. 284, 367-420)

Wniosek pokontrolny Najwyższej Izby Kontroli o zlecenie usług introligatorskich dotyczących informacji o działalności Sądu wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych został prawidłowo zrealizowany.

(dowód: akta kontroli str.255-284)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności Sądu w zakresie wydatkowania środków budżetu państwa nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wniesiono uwag.

Opis stanu
faktycznego

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W 2015 r. w Sądzie nie realizowano projektów finansowanych z budżetu środków europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 46)

Opis stanu
faktycznego

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Analizę efektywności wydatkowania przez dysponenta części 04 środków publicznych przeprowadzono na podstawie działań wyszczególnionych w budżecie zadaniowym²⁶. Działania te finansowane były z budżetu państwa w ramach funkcji „Sprawiedliwość” (73.325,4 tys. zł) oraz „Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny” (18.474,7 tys. zł).

²¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm., zwanej dalej „ustawą o Sądzie Najwyższym”. Zgodnie z art. 6 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zakresie wykonywania budżetu Sądu, Pierwszemu Prezesowi Sądu przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

²² Zmiany planu bezzwłocznie ujmowano w księgach rachunkowych.

²³ Doboru próby wydatków do badania dokonano metodą MUS, z wykorzystaniem „Pomocnika kontrolera wersja 5.5”, uwzględniając wyniki przeprowadzonej oceny ryzyka wystąpienia nieprawidłowości i przyjmując następujące parametry: ryzyko statystyczne (RS) 45%, próg istotności (TB) 2%, błąd badania, czyli próg istotności wykonawczej $e=0,75$ TB.

²⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 2164, dalej „ustawą Prawo zamówień publicznych”.

²⁵ Próbie do badania wybrano w sposób celowy - na podstawie transakcji z wylosowanej próby wydatków.

²⁶ Sprawozdanie budżetowe Rb-BZ1 z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym.

Najwyższe wydatki poniesiono na zapewnienie kadry orzeczniczej²⁷ (73.213,4 tys. zł, 79,8% wydatków ogółem). Zrealizowane w 2015 r. wydatki były niższe od planowanych (76.141 tys. zł) i wykonanych w 2014 r. (73.415,7 tys. zł). Celem działania było zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa. Osiągnięta wartość miernika (liczba sędziów) nie uległa zmianie w porównaniu do roku poprzedniego i wyniosła 85 osób (przy planowanej 90). Średni czas rozpatrywania sprawy wyniósł 240 dni i był krótszy od planowanego o 30 dni.

Wydatki poniesione na uposażenia dla sędziów w stanie spoczynku oraz dodatki do tych uposażeń²⁸ wyniosły 13.916,7 tys. zł (15,2% wydatków ogółem) i nieznacznie zwiększyły się w porównaniu do roku poprzedniego (o 0,6%). Osiągnięta wartość miernika (liczba świadczeniobiorców przypadających na jedną osobę obsługującą system świadczeń dla sędziów) wyniosła 50 i była niższa od wartości planowanej (58) oraz osiągniętej w roku poprzednim (55).

Wydatki na uposażenie rodzinne oraz dodatki do tych uposażeń²⁹ wyniosły 4.558 tys. zł (5% wydatków ogółem) i zwiększyły się w porównaniu do roku poprzedniego o 124,3 tys. zł (2,8%). Miernik działania (liczba świadczeniobiorców przypadających na jedną osobę obsługującą system świadczeń rodzinnych) osiągnął taką wartość, jak w roku poprzednim (22) i był niższy od planowanego (25). Odchylenie ww. mierników wynikało m.in. z niższej od planowanej liczby świadczeniobiorców.

Na publikację zeszytów naukowych i orzecznictwa SN³⁰ wydatkowano 112,1 tys. zł, tj. kwotę niższą niż w roku poprzednim (113,3 tys. zł). Celem publikacji było zapewnienie jednolitości orzecznictwa. Osiągnięta wartość miernika (liczba wydawnictw ciągłych) wyniosła 4 (zgodnie z planem) i była wyższa niż w roku poprzednim (2). Działanie zrealizowano poprzez publikację „Biuletynu Izby Cywilnej”, wydanie „Informacji o działalności SN w roku 2014”, „Uwag o stwierdzonych nieprawidłowościach i lukach w prawie”, a także „Studiów i Analiz Sądu Najwyższego”.

(dowód: akta kontroli str. 47-65, 218-221)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wniesiono uwag.

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych.

Opis stanu
faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia przez Sąd rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2015:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

a także sprawozdań finansowych za IV kwartał 2015 r.:

- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb -N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Skontrolowane sprawozdania, z wyjątkiem Rb-N, sporządzono

²⁷ Działanie 18.3.1.1. „Kadra orzecznicza”.

²⁸ Działanie 13.2.6.1 „Uposażenia dla sędziów w stanie spoczynku oraz dodatki do tych uposażeń”.

²⁹ Działanie 13.2.6.3 „Uposażenie rodzinne oraz dodatki do tych uposażeń”.

³⁰ Działanie 18.3.1.2 „Publikacja zeszytów naukowych i orzecznictwa SN”.

prawidłowo, na zasadach określonych przez Ministra Finansów³¹. Podstawą sporządzenia sprawozdań była ewidencja księgowa prowadzona w warunkach przyjętego systemu kontroli zarządczej w zakresie finansowym. W przyjętej koncepcji kontroli zarządczej ustanowiono mechanizmy kontroli zapobiegające znaczącym ryzykom, zidentyfikowanym w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań. Ustalone mechanizmy nie zdołały jednak zapobiec stwierdzonej nieprawidłowości, polegającej na nieprawidłowym sporządzeniu jednego ze sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 14-15, 41-42, 149-254, 438)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności Sądu w przedstawionym powyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

W sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2015 r. ujęto należności sporne w kwocie 2.182 zł. Taka prezentacja należności była niezgodna z § 13 pkt 5 i 6 oraz § 14 pkt 12 Instrukcji sporządzania sprawozdań³², według których w Rb-N wykazuje się jedynie wartość należności bezspornych. Powodem zawyżenia w sprawozdaniu stanu należności było błędne ujęcie należności spornych w księgach rachunkowych Sądu - na koncie 201 Rozrachunki z kontrahentami, zamiast na koncie 240 Pozostałe rozrachunki - roszczenia sporne. Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu i Główny Księgowy wyjaśnili, że powyższe spowodowane było omyłką. W dniu 16 marca 2016 r. należność sporna została przeksięgowana na konto 240, a sprawozdanie skorygowane.

(dowód: akta kontroli str. 198-213, 285-322, 423-430, 434-437)

V. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³³, nie formułuje wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2016 r.

WICEDYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi

Włodzimierz Zagadło

RADCA PREZESA
Najwyższej Izby Kontroli

Wojciech Misiąg

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Krzysztof Kwiatkowski

Podpis

³¹ Zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniach Ministra Finansów z: 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014, poz. 119 ze zm.), z 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2011 r., Nr 298, poz. 1766) i 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

³² Załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

³³ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

